

UOT: 811.512.162

AYTƏN BƏYLƏROVA*

SÖZLƏRİN SEMANTİK-ASSOSIATİV POTENSİALİ VƏ KONNOTASIYA

XÜLASƏ

Məqalədə sözün semantik-assosiativ potensialı və konnotasiya məsələləri şərh edilmişdir. Sözün semantik-assosiativ potensialı dedikdə, bu və ya digər bir dildə danışanların şüurunda müəyyən bir denotata aid edilən və dildə sabit olan assosiativ stereotip əlamətlərin məcmusu nəzərdə tutulur. Sözlərin assosiativ potensialı və konnotasiya qarşılıqlı əlaqədədir. Belə ki, hər ikisi implisit səciyyəlidir. Lakin sözün assosiativ potensialı konnotasiyadan daha genişdir və onu öz tərkibinə daxil edir. Yəni konnotasiyaya obyektin daimi, dəyişməz əlamətləri, assosiativ potensiala isə həm daimi, həm də müvəqqəti əlamətləri, yəni fizioloji və emosional vəziyyətlər, hərəkətlər daxildir. Deməli, sözün assosiativ potensialına daxil olan daimi əlamətlər əsasında onun konnotasiyası yaranır. Ümumişlək sözlərin bir çoxunun assosiativ fonu müxtəlif dil və mədəniyyətlərdə üst-üstə düşür, bu da tez-tez kommunikativ uğursuzluğa səbəb olur. Hər bir dildə semantik-assosiativ potensiala malik xeyli söz vardır. Bunlar daha çox həqiqi mənalı sözlərdən ibarətdir, ancaq mücərrəd mənalı leksika da, az da olsa, potensial mənalara malik ola bilər. Sözlərin assosiativ potensialının və bu əsasda yaranan konnotativ mənaların müxtəlif dillərdə fərqli olması onlara fərqli xüsusiyyətlərin aid edilməsi ilə bağlıdır.

Açar sözlər: *dil və mədəniyyət, assosiasiya, konnotasiya, potensial, implisit*

Giriş: Sözün assosiativ potensialı əsasında yaranan konnotasiya sözün leksik mənasının əhəmiyyətli komponentlərindən biridir. Hazırkı dövrdə onun öyrənilməsi olduqca aktualdır, çünki bu problemə xeyli elmi əsər həsr olunmasına baxmayaraq, bu sahədə bir çox nəzəri və təcrübi məsələlər hələ də kifayət qədər öyrənilməmiş qalır. Sözün semantik-assosiativ potensialı dedikdə, bu və ya digər bir dildə danışanların şüurunda müəyyən bir denotata aid edilən və dildə sabit olan assosiativ stereotip əlamətlərin məcmusu nəzərdə tutulur. Potensial semalar bir sıra əsərlərdə “assosiativ semalar” [Qak: 1999, s.260–265], “sözlərin assosiativ potensialı” [Krasnıx: 2006, s.24], “dəyər potensialı” [Zimin və b.: 2004, s.102], “semantik assosiasiyalar” [https://www.ngpedia.ru/id110947p1.html] adlandırılır. Sonuncu mənbədə “semantik assosiasiyalar” dedikdə konnotasiyalar nəzərdə tutulur. Fikrimizcə, “sözün semantik-assosiativ potensialı” termini bu dil hadisəsinin mahiyyətini daha aydın şəkildə əks etdirir.

Semantik baxımdan bir sözün assosiativ potensialına həm subyektin fiziki və xarakter xüsusiyyətləri, davranışı, görünüşü və s., həm də əşyaların xüsusiyyətləri haqqında fikirlər, təsəvvürlər daxildir. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, sözün semantik-assosiativ potensialı özündə bir neçə xüsusiyyəti cəmləşdirə bilər.

Sözlərin semantik-assosiativ potensialının aşkara çıxarılması həm danışan və yazan, həm də dinləyici və oxucu üçün vacibdir. Çünki ümumişlək sözlərin bir çoxunun assosiativ fonu müxtəlif dil və mədəniyyətlərdə üst-üstə düşür, bu da tez-tez kommunikativ uğursuzluğa səbəb olur.

Hər bir dildə semantik-assosiativ potensiala malik xeyli söz vardır. Bunlar daha çox həqiqi mənalı sözlərdən ibarətdir, ancaq mücərrəd mənalı leksika da, az da olsa, potensial mənalara malik ola bilər.

Semantik-assosiativ potensiala malik leksik vahidlərdən daha tez-tez rast gəlinənlər aşağıdakılardır: **heyvan adları:** *qurd (canavar), şir, aslan, fil, at, it, dəvə, ceyran, maral, keçi, qoç, qoyun, tülkü, çaqqal, uzunqulaq, eşşək, dovşan, xoruz, cücə, qartal, şahin, göyərçin, sərçə, qarğa, cüllüt, ilan, aqrəb* və s.; **məişət əşyaları:** *xəşil, cındır, firfıra* və s.; **bitki adları:** *qızılgül, qərənfil, palıd, sərvi, kaktus, göbələk* və s.; **maddələr, cisimlər:** *büllür, şüşə, qızıl* və s.; **peşələr:** *casus, vəkil, müəllim, professor* və s. Bütün bu sözlərin, əsas leksik mənadan başqa, əlavə potensial semaları da vardır. Belə əlavə mənalar bu və ya digər bir dilin daşıyıcısı tərəfindən başa düşülür və mədəniyyətlərarası ünsiyyət çərçivəsində tez-tez anlaşılmazlığa səbəb olur.

Müxtəlif dillərin materiallarını müqayisə etdikdə aydın olur ki, sözlərin assosiativ potensialı ayrı-ayrı dillərdə üç cür olur: 1) tam eyni; 2) qismən eyni, yaxud oxşar; 3) fərqli.

* AMEA Nəsimi adına Dilçilik İnstitutu, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent.

1) Sözü aid edilən bütün xüsusiyyətlərin ayrı-ayrı dillərdə eyni və ya oxşar olması assosiativ potensialın ekvivalentliyi adlanır. Beynəlxalq tendensiyaları əks etdirən leksika müxtəlif dillərdə eyni ictimai və emosional mənaya malik olur. Yəni eyni əşyaları ifadə edən leksikanın ayrı-ayrı xalqlarda eyni assosiativ mənası olur. Bu isə müxtəlif millətlərin mədəniyyətlərarası əlaqəsindən xəbər verir. Beynəlxalq mədəniyyət insanlığın ümumi mədəniyyətini təmsil edir, ətraf aləmin bənzər, ümumbəşəri şəkildə dərk olunması əsasında formalaşır və müxtəlif millətlərin mədəniyyətlərarası əlaqəsini təmin etməyə imkan verir. Məsələn, bir çox dillərdə *göyərçin* sözü sülh və ya sülhə can atmanı, *göy qurşağı* sevinc və ümidi təmsil edir.

İnsana xas olan əsas idraki və hissi proseslər eyni olduğu üçün müxtəlif dillərdə üst-üstə düşən sabit müqayisələrdə öz əksini tapır. Məs.: azərb.: *balıq kimi lal*; rusca: *немой как рыба*; ing.: *as mute as a fish*, yaxud: azərb.: *buz kimi soyuq*; rus.: *холодный как лед*, ing.: *as cold as ice* və s. Rus dilində atalar sözləri və məsəllərin məşhur tədqiqatçısı İ.E.Timoşenko ayrı-ayrı dillər arasında olan belə paralellik hadisəsi haqqında yazır: “Düşüncə və anlayışların oxşarlıq və eyniliyi təəccüblü deyil, çünki əsas əxlaq anlayışları, xeyir və şər ideyaları, sağlam düşüncənin göstərişləri və heyvanların təbiətinə və bacarıqlarına dair empirik müşahidələrin nəticələri bütün xalqlarda az-çox eynidir” (D.Q.Maltseva tərəfindən sitat gətirilmişdir) [Maltseva: 1970].

2) Sözü aid xüsusiyyətlərdən yalnız birinin üst-üstə düşdüyü nümunələrə də rast gəlinir ki, bu da həmin sözlərin ayrı-ayrı dillərdə fərqli assosiasiyaları ilə əlaqəli olur. Məsələn, insanlının itə münasibətindən asılı olaraq, hətta ümumişlək *it kimi sadıq* ifadəsi ayrı-ayrı dillərdə müxtəlif cür başa düşülür. Məsələn, Azərbaycan və rus dillərində *it* sözü həm müsbət (*it kimi bağlılıq*; *it kimi iy bilmək*; *it sədaqəti*), həm də mənfi konnotasiyaya (*it həyatı*; *it kimi ölmək*; *kiminləsə it kimi davranmaq*; *it ürəyi*) malikdir. Vyetnam dilində isə *it* sözü əksər hallarda mənfi mənaya malik ədəbsiz, nalayiq söz kimi işlədilir, müsbət konnotasiyaya malik deyil.

3) Bir qisim sözlərin assosiativ potensialında isə lakunarlıq, yəni qeyri-ekvivalentlik özünü göstərir. Bu, ətraf mühiti fərqli şəkildə müşahidə etməklə və bu və ya digər mədəniyyət

yət çərçivəsində spesifik etalon obrazların seçilməsi ilə əlaqədardır. Müxtəlif ölkələrin mədəniyyətləri arasında ziddiyyət olduğunu təsdiq edən çoxlu sayda belə söz vardır. Məsələn, Azərbaycan dilində milli koloriti parlaq şəkildə ifadə edən külli miqdarda elə söz və ifadələr mövcuddur ki, onların başqa dillərdə, xüsusən də qohum olmayan, yəni qeyri-türk dillərində analoqu yoxdur. Həmin söz və ifadələr insanın əşyalara, həyat hadisələrinə həssas, subyektiv münasibətini ifadə edir. Məsələn, dilimizdə *göy adam* ifadəsi “simic adam” mənasında, *qırmızı adam* “sözü üzə deyən”, “həyasız”, “üzlü” mənasında, *boz adam* “utanmaz”, “nəzakətsiz”, “həyasız”, “çəkinməyən”, “sərt”, “qaba danışan adam” mənasında, *boz sifət göstərmək* “üzə bozarmaq”, “nəzakətsizlik etmək”, “özünü ədəbsiz, qaba aparmaq” mənasında işlədilir.

Müxtəlif dillərdə eyni sözün assosiativ potensialının üst-üstə düşməməsi, fərqli olması milli dünyagörüşünün spesifikliyi ilə müəyyən edilir. Məsələn, *pişik* sözü Azərbaycan dilində “yaltaqlıq”, “canibərlik” (“pişik kimi doqquz canlı”), “dalaşqanlıq”, rus dilində “nadinlik”, “cəldlik”, “çeviklik”, “sərbəstlik”, “möhkəmlik” anlayışları ilə assosiasiya edilir, ingilis dilində “qadın davakarlığı” mənasında işlənir. Fransız dilində isə bir qadına “Pişik!” deyilməsi ona qarşı çox kobud bir təhqirdir.

Sözlərin assosiativ potensialı iki şəkildə özünü göstərir: sabit (ümumişlək) və qeyri-sabit (fərdi). Sabit assosiativ mənalar lüğətlərdə öz əksini tapır. Qeyri-sabit assosiativ mənalar bir və ya bir neçə respondentin nitqində işlənməsi baxımından da fərqli olur. Bir dəfə işlənən qeyri-sabit assosiativ mənalar fərdi səciyyə daşıyır. Məs.: *aslan kimi sağlam*; *Çin Səddi kimi hündür* və s. Ayrı-ayrı şəhərlərdə yaşayan bir neçə respondentin işlətdiyi qeyri-sabit assosiativ mənalar isə dil daşıyıcılarının şüurunda assosiativ obrazların sabit olduğunu göstərir. Məs.: *aslan kimi igid*; *model kimi hündür* və s.

Beləliklə, sözlərin assosiativ potensialının öyrənilməsi ekvivalent sözləri tam (semantik və assosiativ) məzmununda nəzərdən keçirməyə imkan verən zəruri bir linqvistik məsələdir.

V.İ.Ziminin fikrincə, “sözlərin assosiativ potensialının milli özünəməxsusluğu iki faktorla bağlıdır: obyektiv və subyektiv. Obyektiv faktor xalqın həyatında müəyyən reallıqların olub-olamaması ilə bağlı təbii və mədəni fərqlər

lərdən ibarətdir” [Zimin və b.: 2004, s.104]. Məsələn, Azərbaycan dilində *qoyun* “dözümlülük”, “günahsızlıq”, “fağırılıq”, “yazıqlıq”, “sakitlik”, “qurbanlıq”, “lal-dinməzlik”, “kütlük”, müasir dövrdə həmçinin “savadsızlıq” rəmzi hesab edilir. Vyetnamda isə qoyun olmadığına görə vyetnamlılar üçün qoyun, sadəcə, heyvandır və heç bir assosiasiyası, konnotativ mənası yoxdur. “Subyektiv faktor isə eyni obyektləri ifadə edən sözlər qarşılaşdırılan dillərin sabit müqayisələrində fərqli şəkildə təqdim olunduqda, ixtiyari seçicilikdən ibarətdir” [Zimin və b.: 2004, s.104]. Məsələn: Azərbaycan dilində *dəvə* kimi kinli, Çin dilində *dəvə* kimi dözümlü və s.

L.İ.Boqdanovanın fikrincə, seçiciliyin subyektiv faktoru eyni dilin daxilində də özünü göstərir [Boqdanova: 2011, s.56]. Məsələn, *uzunqulaq* sözünün assosiativ konnotasiyaları “tərslik”, “inadkarlıq”, “axmaqlıq”, *eşşək* sözünün assosiativ konnotasiyaları “çox işləmək qabiliyyəti” (*eşşək kimi işləmək*), “dözümlülük”. Göründüyü kimi, sinonim sözlərin həm assosiasiyaları, həm də konnotasiyaları fərqlənə bilər.

Sözlərin assosiativ potensialını öyrənməyin çətinliyi ondadır ki, potensial semalar implisit (gizli) səciyyəlidir, onlar konkret bir dilin daşıyıcıları tərəfindən çox zaman şüursuz olaraq, düşünülmədən qəbul edilir. Bu implisit semaların aşkara çıxarılması çox sayda müasir leksikoqrafik və ədəbi materialın ətraflı təhlili yolu ilə, eyni zamanda, digər dillərlə müqayisələr aparmaqla mümkün olur. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, sözlərin assosiativ potensialı çox zaman izahlı lüğətlərdə öz əksini tapmır.

Bir sıra tədqiqatçıların əsərlərində (İ.M.Kobozeva, V.İ.Zimin və b.) konnotasiya sözün assosiativ potensialına ekvivalent vahid kimi nəzərdən keçirilmiş [Kobozeva: 2000, s.82; Zimin və b.: 2004, s.103], bəzən “sözün mədəni potensialı” və ya “mədəni konnotasiya” adlandırılmışdır. Əgər konnotasiya və sözün assosiativ potensialı anlayışları geniş şəkildə nəzərdən keçirilsə, belə yanaşmanı doğru hesab etmək olar. Çünki bu anlayışların hər ikisi sözün implikasiyalı hissəsinə daxildir. İ.A.Mayorenko implikasiyalı anlayışı haqqında yazır: “Leksik mənanın strukturu iki hissəyə ayrılır: intensional və implikasiyalı, yəni sabit, qəti müəyyən edilmiş və dəyişkən, ehtimal edilən hissələr. İntensional – leksik mənanın əsas məzmununu, denotatlar sinfini təşkil edən semantik əlamətlərin

məzmunudur. İmplikasiyalı – həmin əsas məzmunu əhatə edən semantik əlamətlərin periferiyasıdır (dil vahidinin mənasında əks olunan əlamət semantik adlanır)” [https://www.elibrary.ru/download/elibrary_27507047_27178170.pdf]. Deməli, həm konnotasiya, həm də sözün assosiativ potensialı “denotativ (əsas) məna – əlavə (pragmatik) məna” oppozisiyasını əmələ gətirir və hər ikisi danışanın gerçəkliyə münasibətini xarakterizə edir, müvafiq sözlə əlaqədar olan mədəni fikir, təsəvvür və əhəmiyyətləri əks etdirir. Bu yanaşmaya görə, sözün konnotasiyası və assosiativ potensialı ekvivalentdir və hər ikisi danışanın ifadə olunan fakta münasibətini göstərən əlamətləri əks etdirir.

Bununla yanaşı, konnotasiyanı ayrılıqda daha ətraflı nəzərdən keçirdikdə bir faktı mütləq qeyd etmək lazımdır ki, konnotasiya iki növə ayrılır: bilavasitə (birbaşa) və bilvasitə (dolaylı yolla, obraz vasitəsilə) ifadə edilən konnotasiya. Bilavasitə, birbaşa ifadə edilən konnotasiyaya yalnız struktur baxımdan sadə vahidlərin konnotativ mənalara daxil edilir. Belə dil vahidləri ekspressivliyə malik olur (*bacıcığaz*, *qohumcuğaz* (ironik mənada), *əclaf*, *alçaq* və s.) və ya danışanın müəyyən bir sosial mühitə aid olduğunu göstərir (*zor dedi*, *mırt tutur*). Bilvasitə ifadə olunan konnotasiyaya isə motivləşdirilmiş bütün nominasiyalar aiddir. Burada sözlərin ikinci dərəcəli, məcazi mənalara nəzərdə tutulur. Məs.: *qurd (canavar)* – *O kimdir ki, bu qurdların qabağına çıxsın* [Elatlı: 2017, s.46]; *tülkü* — *A l t u n b a y. Tülkü həriflər. Sizə hər şey azdır. Dəriniz soyulmalıdır. Siz iki həftə bundan əvvəl bütün vergiləri gətirməliydiniz* [Cabbarlı: 2005, s.293] və s.

Bilavasitə ifadə olunan konnotasiya sözün assosiativ potensialına daxil deyil, bilvasitə ifadə olunan konnotativ məna isə sözün assosiativ potensialında önəmli yer tutur, ancaq onu bütünlükdə təşkil etmir. Belə ki, sözün assosiativ potensialına daimi olmayan, dəyişkən (situativ) əlamətlər də daxildir.

Deyilənlərdən belə nəticə çıxarmaq olar ki, sözlərin assosiativ potensialı və konnotasiya qarşılıqlı əlaqədədir. Belə ki, hər ikisi implisit səciyyəlidir. Lakin sözün assosiativ potensialı konnotasiyadan daha genişdir və onu öz tərkibinə daxil edir. Yəni konnotasiyaya obyektin daimi, dəyişməz əlamətləri (məs.: *xoruz* – *dava-*

karlıq, dalaşqanlıq, tez yatıb erkən oyanmaq), assosiativ potensiala isə həm daimi, həm də müvəqqəti əlamətləri, yəni fizioloji və emosional vəziyyətlər, hərəkətlər (məs.: *xoruz – pipiyin böyüklüyü, quyruğun forması və ya rəngi*) daxildir. Deməli, sözün assosiativ potensialına daxil olan daimi əlamətlər əsasında onun konnotasiyası yaranır.

Sözlərin assosiativ potensialının və bu əsasında yaranan konnotativ mənaların müxtəlif dillərdə fərqli olması onlara fərqli xüsusiyyətlərin aid edilməsi ilə bağlıdır. Belə sözlərdən biri *keçi* zooleksemdir. Azərbaycan dilində *keçi* daha çox “inadkarlıq”, “tərslik”, “dəcəllik”, “tələskənlik” rəmzi hesab edilir. Rus dilində isə *keçi* sözü “səbirsizlik”, “çeviklik”, “hərəkətlilik”, “oynaqlıq”, “şuxluq”, alman dilində “axmaqlıq”, “arıqlıq”, “hər şeyə maraq göstərmək”, “seçicilik” (seçimdə tələbkarlıq) kimi konnotativ mənalar ifadə edir. Maraqlıdır ki, *ağıllı, zə-*

kalı xüsusiyyətləri alman dilində çox vaxt “tülkü” obrazı ilə, Azərbaycan dilində və bir çox başqa dillərdə isə insan obrazı ilə – “professor”, “alim”, “müəllim”, “əlaçı” obrazları ilə təqdim edilir.

Onu da qeyd edək ki, konkret bir dildə eyni sözə aid assosiativ reaksiyaların çoxu eyni olsa da, müəyyən qismi dil daşıyıcılarının yaşından asılı olaraq fərqli ola bilər.

Nəticə. Beləliklə, sözün həm assosiativ potensialı, həm də konnotasiyaları pragmatik vahidlərdir və sözün mənə strukturunda müxtəlif mövqelərə malikdir. Sözlərin semantik-assosiativ potensialı əsasında yaranan konnotasiyaların müxtəlif dillərdə üst-üstə düşməsi həm müəyyən idraki və hissi proseslərin eyniliyi ilə, həm də dillər və mədəniyyətlər arasındakı əlaqələrlə, fərqli olması isə hər bir millətə xas mentalitet, adət-ənənə, dünyagörüşü, təfəkkür tərzilə bağlıdır.

ƏDƏBİYYAT

1. Cabbarlı C. (2005). *Əsərləri*: 4 cildə, II cild. Bakı, Şərq-Qərb, 360 s.
2. Elatlı E. (2017). *Ölüm ağacının kölgəsində*. Bakı, Elgün, 300 s.
3. Богданова Л.И. (2011). *Стилистика русского языка и культура речи: Лексикология для речевых действий*: учеб. пособие. Москва, Флинта: Наука, 248 с.
4. Гак В.Г. (1999). *Национально-культурная специфика меронимических фразеологизмов / Фразеология в контексте культуры: сб. ст. / РАН, Институт языкознания / под ред. В.Н. Телия. Москва, с.260–265.*
5. Зимин В.И., Пак Сон Гу (2004). *О национально-культурных особенностях устойчивых сравнений. Культурные слои во фразеологизмах и в дискурсивных практиках*. Москва, Языки славянской культуры, с.102–113.
6. Кобозева И.М. (2000). *Лингвистическая семантика: Учебник для вузов*. Москва, УРСС, 350 с.
7. Красных В.В. (2001). *Основы психолингвистики и теории коммуникации: Леки. Курс*. Москва, Гнозис: Кучково поле, 269 с.
8. Майоренко И.А. *Понятие системы и системного подхода к изучению лексического состава языка*, https://www.elibrary.ru/download/elibrary_27507047_27178170.pdf [istinad tarixi: 26.10.2020].
9. Мальцева Д.Г. (1970) *Лексикографические проблемы фразеологии современного немецкого языка*: Автореф. дисс. ... канд. фил. наук. Москва, 27 с.
10. <https://www.ngpedia.ru/id110947p1.html> [istinad tarixi: 26.10.2020].

Aytan BAYLAROVA

SEMANTIC-ASSOCIATIVE POTENTIAL OF WORDS AND CONNOTATION

SUMMARY

The article deals with the issues of the semantic-associative potential of the word and connotation. The semantic-associative potential of a word means a set of associative stereotyped features that belong to a certain denotation in the minds of the speakers of a particular language and are stable in the language. The associative potential of words and connotation are interrelated. Since, both are implicit. However, the associative potential of a word is wider than its connotation and includes it in its structure. That is, the connotation includes constant, unchanging characteristics of the object, and the associative potential includes both permanent and temporary characteristics, that is, physiological and emotional states and actions. Thus, the connotation of a word is formed on the basis of constant features included in the as-

sociative potential of the word. Since the associative background of many common words does not overlap in different languages and cultures, this often leads to communication failures. Each language has many words with semantic-associative potential. These are mostly words with real meaning, but lexicons with abstract meanings can also have potential meanings, albeit to a lesser extent. The associative potential of words and the connotative meanings arising on this basis are different in different languages due to the fact that they are assigned different functions.

Key words: *language and culture, association, connotation, potential, implicit*

Айтән БЕЙЛЯРОВА

СЕМАНТИКО-АССОЦИАТИВНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ СЛОВ И КОННОТАЦИЯ

РЕЗЮМЕ

В статье рассматриваются вопросы семантико-ассоциативного потенциала слова и коннотации. Семантико-ассоциативный потенциал слова означает набор ассоциативных стереотипных признаков, которые принадлежат определенному денотату в сознании носителей того или иного языка и устойчивы в языке. Ассоциативный потенциал слов и коннотация взаимосвязаны. Так как, оба являются имплицитными. Однако ассоциативный потенциал слова шире коннотации и включает его в свою структуру. То есть коннотация включает в себя постоянные, неизменные характеристики объекта, а ассоциативный потенциал включает как постоянные, так и временные характеристики, то есть физиологические и эмоциональные состояния и действия. Таким образом, на основе постоянных признаков, входящих в ассоциативный потенциал слова формируется его коннотация. Поскольку ассоциативный фон многих общих слов не пересекается в разных языках и культурах, это часто приводит к коммуникативным неудачам. В каждом языке есть много слов с семантико-ассоциативным потенциалом. В основном это слова с реальным значением, но лексиконы с абстрактными значениями также могут иметь потенциальные значения, хотя и в меньшей степени. Ассоциативный потенциал слов и коннотативные значения, возникающие на этой основе, различны в разных языках из-за того, что им приписываются разные функции.

Ключевые слова: *язык и культура, ассоциация, коннотация, потенциал, имплицитный*